

ԵՐԵՎԱՆԻ ԳՐԱԳՐԱԿԱՆ ԿՈՒՆՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՄՇԱԿ

Երևանի Գրագրական Կոուկուտի Կենտրոնը բաց է առևտուրը 10—2 ժամ (Բացի կիրակի և օտն օրերից):

Յայտարարութիւնները ընդունուել են ամէն լեզուով

Յայտարարութիւնները կ'ընդունուել են ամէն լեզուով

„ՄՇԱԿ“

ԳՐԱԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԵՂԱՔԱՅԱՆ ԼՐԱԳԻՐ 1878 թ-ից

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է ԵՄԵՆ ՕՐ, բացի օտն և օտններին հետեւեալ օրերից:

Լրագրի գիրքը և պրօգրամման նոյն են մնում: Մենք ստանում ենք ՍԵՓԵՆԿՆԵՆ ՀԵՒՆԳԻՐՆԵՐ: ՄՇԱԿԻ տարեկան գինը 10 ռուբլ է, կէս տարվանը 6 ռուբլ: Գրվել կարելի է ԽՄԲԱԳՐԱՍԱՆ մէջ:

ԵՒՆԵՆՁԻՆ ՀԵՄԵՐՆԵՐԸ ծախվում են 5 կօպէկով հատը: Օտար քաղաքներից պէտք է դիմել հետեւեալ հասցեով՝ ТИФ-ЛИСЪ Редакция «Мшакъ».

Խմբագիր—հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ԲՈՎԱՆԿԱՆՈՒԹՅԱՆ

Հայ ուսանողներին: Ներքին տեսուչութիւնը նամակ խմբագրին ներքին լուրեր: Արտաքին տեսուչութիւնը: Գերմանիա: թիւրքիա: Նամակ թիւրքիայից: Արտաքին լուրեր: Ռուսի լուրեր: Վրաստանի նամակներ: Յայտարարութիւններ: Տեղեկացոյց: Բանասիրական, Արեւելեան խնդիր և մեր Հայոց ազգ:

ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻՆ

Անցեալ հինգշաբթի օգոստոսի 3-ին ուսուսանողները երկու դերասանների մասնակցութեամբ Թիֆլիսի ամարային թատրոնում տուին մի ներկայացումն բարե-

ԲԱՆԿԱՆՈՒԹՅԱՆ

ԱՐԾՐՈՒՆԻ ԻՆՏԻՐ ԵՒ ՄԵՐ ՀԱՅՈՑ Ա.Գ.Գ.

Արեւմտեք և բոլոր Եւրոպա արեւելեան խնդիրով կը զբաղի մեծ ու պզտի յարեւել շահեր ունենը և անտարբեր չենք կրնար լինել կրտսն, և այսօրուստ ամենէն անտարբերը որ արեւմտաանդէս մը կը կազմէ արեւելք աչքերը չի գտարի և իւր օրագրաց սիւնակները նոյն խնդիրներով կը լեցնէ:

Մէկ տէրութիւն մը միայն իմ շահերս երբէք չըսաւ, և իւր դաւաններուն արիւնը առատապէս թափելով, ընդհանուր քրիստոնէից և մասնաւորապէս իր Սլաւ հարազատաց շահերը և օգուտը առաջ քշեց: Չափաբերական աշխարհիս մէջ, ստպեալական անշահաօր օգին կերեալ թէ Ռուսիա գաղթած պիտի լինի: Տեսնե՞ք վերջը: Նոյնպէս մերձաւոր ազգայ մը մեզ պիտի զրուցէ անտարակոյս, թէ կնի իրօք մեծ մարդու մը սուր, որ անծայր կարծիքով կծիկին ծայրը կտրէ ու գտնէ:

Ներկայ անցից վրա խորհրդածելով չի կրնար արեւելեան քրիստոնեայ մը երջանիկ չի համարել: Ամերիկոյ սև ստրուկներու և Ռուսիոյ գերիներու միլիոնները որոց չղթայները Անգլիոյ շահերուն մաս չեն կազմիր:

Բայց մենք հայքս պէտք չէ թերևս ան-

գործական նպատակով: Խաղում էին Օստրովսկու պիեսաներից մէկը, որի բովանդակութիւնը, ինչպէս Օստրովսկու բոլոր պիեսաններին, վերցրած էր բուն ուսական կեանքից: Ներկայացումը բաւական աջող անցաւ, թէպէտ մեր կարծիքով ուսանողները աւելի լաւ կանէին, եթէ թեթեւ փոքր վիճակներ ընտրէին, որովհետև այդպիսի գրվածների կատարելը նրանց ուժից վեր է, մասնաւորապէս այժմ, երբ Թիֆլիսում կայ օրինաւոր կազմակերպված ուսաց խումբ և այդ պատճառով հասա-

գում յուսով մեր բարձր խառնեք բոլոր արեւելեան քրիստոնէից հետ, որոնք սերնդակից կամ կրօնակից մեծամեծ ազգաց բնական պաշտպանութիւն մը կը յուսան արտաքուստ, այն, մենք չատերուեն աչքին քրիստոնէից պարիտաներն ենք, և ոտնհարութիւն մեր բաժինն է, ուստի օտարին զթութեանէն շատ քիչ սպասե՞ք մեզմէ: մեր յարատուութեանէն ժամանակէն ամեն բան սպասե՞ք, և ան ատեն սպագայն ու զիտէ ինչ կը պահէ իւր անթափանց վարագործին տակ: Մենք կը տեսնե՞ք որ հազար անգամ աւելի հարստանալով քան զպուրջները և յոյները, բաւական չէ որ մեզի համար ձայն մի չի բարձրանար, այլ նաև պէտք է որ արևմտից և Եւրոպիոյ քրիստոնեայք ոտնհար լինին մեր թշուառութեան և նշուակ նոխարանաց համարին ազգ մը որուն յանցանք երկայն դարերու ծեւրութիւնն է և տխուր գերութեան կեանքը:

«Բարեբաղդաբար հրէաներու պէս», հայերու մեծ մասն իրենց երկրէն հեռու կը բնակին: Կըսէ սնդղիացի «Սթանտարտ» որ թրքաւէր է: «Սրանի թէ մեր պատերը աս երկիրներուն տիրած ժամանակ զքրիստոնեայք բնաջինջ բրած ըլլային» — կըսէր Անձեղ-Վէֆիգ-Ֆէնիկի Սթեֆանաքի-Պէլին, հիմա Անձեղ-Վէֆիգ-Վաշա:

Չի դալթաղիւնք այս երկու իմաստներու վրայ որ մի և նոյն նշանակութիւնը ունին, երկուքն ալ հաւասարապէս դիւանապիտական են իրենց փափաքներուն մէջ. ազգ մը բնաջինջ եղած, ազգ մը տարագիր թափառական և ցրուած գրեթէ մի և նոյն նշանակութիւնը ունին և դիւանապիտակութիւնը կ'ունի զթութիւնն անկարողներուն

րակութիւնը աւելի պահանջող է: Ինչ և իցէ, մենք գլխաւորապէս դրա մասին չենք կամենում գրել... Ի՞նչ տեսակ պիեսա էլ խաղային ուսուսանողները, ինչպէս էլ խաղային, նրանց եռանդը և գործը այնու ամենայնիւ գովելի է:

Հայ ուսանողների մասին մենք ոչինչ չենք լսում: Հայ ուսանողները, որոնք մեծ թւով են գնում Թիֆլիսից Ռուսաստան սովորելու և որոնք մեծ թւով վերադառնում են ամարային արձակուրդների ժամանակ, ոչինչ հասարակական գործ չեն կատարում իրանց մայրենի քաղաքում: Իրանց մասին խօսում են միայն բուլվարների վրա, որտեղ նոքս ցոյց են տալիս իրանց ցիլինդրները, — որով և երևում է նրանց ուսանող լինելը, — և նեղ ընտանեկան շրջաններում, որտեղ նոքա խօսում են օտար լեզուով, որ նոյնպէս նրանց ուսանողութեան նըշաններից մէկն է:

Այսպիսի ժամանակ, երբ Հայ հասարակութիւնը չունի կազմակերպված դերասանական խումբ, միթէ մեզք կը գործէին Հարենիք վերադարձած ուսանողները, եթէ մէկ կամ երկու Հայ ներկայա-

ցումն տային, որ նրանցից մաս ժամանակ չէր լսել և մի և նոյն ժամանակ ծառայութիւն արած կը լինէին հասարակութեանը:

Այսպիսի մի գործ ոչ թէ միայն օգտուէտ կը լինէր, այլ նոյն իսկ ուսանողների համար ժամանակը արդիւնաւոր կերպով անցկացնելու միջոց:

Եթէ մեր ուսանողները չունեն սեփական խնդրատիվ, եթէ նոքա իրանք չեն կարող, ինչպէս ասում են, գլխի ընկնել, որ հասարակութեանը յայտնվելու համար ամենալաւ միջոցը ներկայացում տան է, գտնէ օրինակ անձէին իրանց ուսուսանողներից: Մենք չենք կարծում, որ նոքա անընդունակ լինէին այսպիսի գործի համար: Ինչհակառակը նոքա աւելի լաւ կարող են խաղալ, քան թէ մեր հանգուցեալ թատրոնական խումբը մասնակցողները, բայց նոքա անհոգ և մի և նոյն ժամանակ դեռ հոգաբարձութեան տակից դուրս եկած անձիք չեն, որ կարողանան իրանք մասածել և անել մի բան, այլ նրանց պէտք է առաջնորդել, ցոյց տալ այն, ինչ որ իրանք պէտք է մտածէին:

տարբեր պէտք չէ լինի, մասնաւորապէս որ իմայի շտրոս մեծ թեւակութեան մեր ընկերներէն շատերը կազմուին վտանգէ և իրենց նաւուս նաւահանգիստ մը կը գտնեն: Ուստիք ուրեմն սկիզբէն խնդիրը, ուստիք և շահանք գոյակիլ հետեւանքները որ մեզի կրնայ բարձր պատրաստել, մինչև նաև ինչոր տաճակի վիճակներ կրնայ գլխուս բերել, վտանգի սպառնալիք մէջ գտնալիցութիւնն իւր լաւ և վատ կողմն ալ ունի:

Ա. Ան ուսուսանեան ներկայ պատերազմը ոչ միայն Եւրոպայ, այլ նա մասնաւորապէս թիւրքիոյ խնդրին բնակիչը զարմացոց, երբ ամենք տեսան ուսուսաց պարտութիւնը և նախաձեռնեցին Սեմտ Վեթար, Սիւլէյման, Մէհմետ Ալի և մասնաւոր Օսման-փաշայի առջև, ամենայն յուսակաւոր բարեկամները սրտապնդեցան, և արեւմտեք միաբերան «Ռեբեն» կեանք կայ եղեր Օսմանիոյ մէջ, և Ռուսիոյ իսկային ոտերի կան եղեր», սկսաւ կանչել, Հազար թէ քան մը թերահաւատք աս սողերը գործին հետ փոկիտի պէս կամաց ձայնով որ մարդ չիմանայ, իւրովի կը հարցնէին թէ Սիւլէյմ երբ պիտի յաղթենք», Իսկ Անգլիա մտոցած բոլորովին ինքնիմանի իւր ձախ թիւն կորակոր փախուսալը և իւր գորաց ստակալի կոտորածը, Օսմանի և Վեթարի յաղթութեամբ զինեանքացաւ, Բաղդիոյ մէջ կարմիր գոտակ որ անհետ եղած էր Բօսնիոյի շահերը չի վճարուած օրէն, երևան եկաւ, և ամենք Օսմանիոյ յաղթութեանց գովասան երգերը մինչև Մոլթիքէր բերան ընել կաշխատէին, իսկ մասնաւորները որ Ապտուլ-

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԿՐԻՆ

Վարդիկավան, 2 օգոստ.

Յանն առնելով նուէրներ ժողովել յօգուտ վանի բացվող գիշերօթիկ վարժարանի, դիմեցի այստեղի մի քանի ազգասէր պարոններին, որ մասնակցեն այդ ազգօգուտ հանգանակութեան: Հիմարիտ, գտնվեցան այնպիսի ազնիւ պարոններ, որոնք ուրախութեամբ ստորագրեցան, բայց շատերից եւ լսեցի այնպիսի պատասխաններ որ մինչև անգամ մարդու եռանդը հանգցնում էին: Բայց այնու ամենայնիւ, ինձ յաջողեց ժողովել միայն երեսուն ռուբլ, որը ստորագրվողների ցուցակով այս նամակին հետ ուղարկում եմ: Գրիգոր Վարդանեանց 1 ռուբլ, Արտէմ Յարութիւնեանց 1 ռ., Հայ ոմն 1 ռ., Պետրոս Անարունեանց 1 ռ., Զախար Տիգարեանեանց 1 ռ., Տէր-Արիստակէսեանց Ստեփան 1 ռ., Միքայէլ Քաղարեանց 1 ռ., Մի խեղձ 1 ռ., Մարջ բունդներից 1 ռ., Անճանօթ հայ 3 ռ., Գաղթականից մի ոմն 1 ռ., Սերգէյ Թաթուլով 2 ռ., Իւզումնեանց Անուշիկ 1 ռ., Վարդան Վարդանով 1 ռ., Անյայտ հայ քրիստոնէայ 1 ռ., Ներսիսեանց 50 կօպէկ, Միրզայեանց 50 կ., Աւէտ Մէլքեանց 50 կ., Գրիգոր Նղիկեանց 3 ռ., Мухоманцёв 50 Է., Յարութիւն Թաթուզեանց 1 ռ., Ներսէս Տէր-Յարութիւնեանց 1 ռ., Բարդաասր Չէրնով 1 ռ., Անանուն 3 ռ., Бесарионъ Наримановъ 50 Է., Մ. Թ. 25 կ., Ս. Գ. Թ. 25 կ.:—Ընդամենը է 30 ռ.:

Խոնարհաբար խնդրում եմ ձեզանից այս փողերը հասցնել ուր հարկն է և այս երկտող նամակին տեղ տաք ձեր պատուական լրագրի էջերում, որ միամտանան պատուելի նուիրատուները:

Ես դարձեալ կը շարունակեմ հաւաքել նուիրատուութիւններ և ամեն յարմար բօլէ չեմ թողնի, եթէ կարելի լինի մի որ և իցէ միջոցով օգուտ տալ «Արարատեան ընկերութեան», բայց այս փողը հանդանակութիւնը շտապեցի ուղարկել կառկածանքի տակը չը գցելու իմ անձը:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ներկայ համարի բանասիրական բաժնում տրւած է «Արեւիկան խնդրի և մեր Հայոց ազգ» վերնագրով Կ. Պոլսից ուղարկված յօդուածը: Այդ յօդուածը էջուց, չաբաթ օրը, կընդմիջվի, որովհետև պէտք է տպենք Ասիացու Ֆէլիստօնը: Եկող չաբաթվանից անընդհատ կը շարունակենք տրւել այսօրվայ յօդուածը:

«Тифл. Вѣстн.» լրագիրը հաղորդում է որ այս

Ֆէրմի Արեւիկայ դէմ տարած յաղթանակներուն վրա անպատմելի ուրախութեամբ լեցուեր էին, Օսմանի Պէլիւայի յաղթութեամբ բոլորովին փախուցին: Իսկ ձվ որ Տաճկաստանի մէջ ներկայան կը ճանաչէր և անցեալը կը յիշէր՝ կըսէր, թէպէտ հրաշքը հիմար աշխարհքէս հեռացեր է, բայց Աստուած քնի կարող չէ: Այսպէս կը գրուցէին նաև նոյն իսկ տաճիկը որ Ապախուր-Քերիմ-փաշայի պէս իրենց զօրութեան խարխուլ լինելը գիտէին: Արեւմտ ինչի հետեանք էին այս անցողական յաղթութիւնը որ արեւմտեան Եւրոպայ կենսական զօրութեան հետեւանք կարծիւ ախորժեցաւ և որ կարսի և Պէլլի-նայի անկմանց հետ անհետ եղաւ:

Նախ, Թուրքիոյ մէջ ամեն բանի չափազանց անհոգութիւն տիրելով ալ զինուորական արհեստին բաղադատմամբ միշտ աւելի ջանք եղած էր, զինուորական զարոյցներ, զինուորական բժշկութեան վարժարան, զինուորական հիւանդանոցներ, օտար կրթիչներու և վարժապետներու, նորահար զէնքերու և զբահաւոր նաւերու և բերդերու ամրութեանց համար ծախքէ չը զգուշանայ սովորական եղած էր: Քարատաղի պատերազմը, կրէտեի պատերազմութիւնը զինուորաց կրթութեան առիթ եղած էին և Սերվիոյ պատերազմին յաջող ելքը, որ ինչ չափ զինուորաց կրթութեան և քաջութեան արդիւնք ալ համարուին, զէնքերու ծանրազնութեան և կատարելագործութեան նոյնչափ և աւելի թերեւ լինելով ալ, օսմանցի զինուորին սրտապնդութեան և յանձնապատասխանութեան պատճառ կրնան համարուիլ:

օրերս ՊԻՍՏԻՆՊՈԼԻՍԻ մէջ յանկարծակի վաճանկեցաւ կովկասեան պետական կալուածների կառավարութեան ղեկավարը, Կ. Գ. Կարնովիչ: Նա գնացել էր Պատրիարքի ջրերը իր առողջութիւնը վերականգնեցնելու նպատակով:

ՐՕՍՏՈՎ (Գօնի վրա) հրատարակվող «Донец. Печен.» լրագիրը չորհակարութեան նամակ է ստացել Երզրումի հայերից հայոց խնդրել իր էջերի մէջ պաշտպանած լինելու համար:

Երէկ տրվեցաւ ԹԻՖԼԻՍԻ թատրոնում Սվիատոսլավայ օրիորդի երկրորդ կօնցերտը:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Գերմանիայի քաղաքական կեանքի ներկայ բոլորում առաջնակարգ հարցը, որ ամենքին զբաղեցնում է, այդ Բէլիստոպոլի նոր անդամների ընտրութեան հարցն է: Ամեն տեսակ շրջանները խոստովանում են, որ չէին սպասում, թէ ընտրութիւնները այսպիսի հետեւանքներ կունենան, մինչև անգամ կառավարութիւնը զարմանում է պահպանողական կուսակցութեան այսպէս զորանալու վրա: Թէպէտ մի քանի տեղ ընտրութիւնները դեռ չեն վերջացած, այնու ամենայնիւ այժմ կարելի է գտնաբար կարծել այսպէս ժողովի կուսակցութիւնների մասին: Եթէ ենթադրենք, որ մնացած ընտրվողների մեծամասնութիւնը աղատամիտ կուսակցութեանը պատկանեն, եթէ գրանց վրա աւելացնենք սոցիալիստներին, գէմեկրատներին և Ելլաօի աւստրոսիստներին աղատամիտ կուսակցութիւնը կունենայ 150 անդամներ, իսկ պահպանողական կուսակցութիւնը 120: Այս երկու զանազան խումբերի մէջ, որոնց անդամները մի քանիսը միշտ իրանց կուսակցութեան հետ չեն բուժարկի, կայ մի խումբ, կենտրոնը, որ վճռող նշանակութիւն ունի: Արդեօք կառավարութիւնը կը կարողանայ գրաւել կենտրոնը, և այս նպատակի համար ինչ տեսակ ջոհաբերութիւններ պէտք է անէ, ահա այն հարցը, որ այժմ գրաւում է ամենքի ուշադրութիւնը: Պրոստիայի սահմանադրութեան վէճերի վերջնալուծ յետոյ, այսինքն 1866 թւականից մինչև այժմ չէ պատահել մի այնպիսի նշանաւոր հարց, որ կարողանար մինչև

Երկրորդ և մեծ պատճառ այս յաջողութեանց տգիտութիւնը պէտք է համարել: Ոչ ոք չի դարձանայ աս բանաձևու: Թրքաց ջով ընդհանուր և այնպիսի տգիտութիւն մը կայ աշխարհագրութեան և վիճակագրութեան ուսմանց, և ան աստիճան է որ շատ գիտուն կարծուածները նաև և շատ սրամիտ մարդիկ չեն գիտեր ոչ իրենց և ոչ իրենց թշնամույն երկրին զօրութիւնը, մարդահալը, տարածութիւնը, եկամուտը, ծովային և ցամաքային ոյժը: Ասիկից ահա յանձնապատասխանութիւն մը որ արհամարհել կուտայ միշտ զիմացնել, մանաւանդ երբ գլուխը լեցուած է անկատար տեղեկութեամբ և առասպելներով: Եւ ըսածին հաւատալու համար, որպէս զի չափազանցութիւն չի համարուի մեր խօսքը, ստուգելու գիտենք թէ Ալի-փաշայի Միւսթէշարը 1870 պրոս-գաղղիական պատերազմին ժամանակ քանի մը եւրօպական լեզուաց լաւ տեղեկալ լինելով և Եւրօպիոյ մայրաքաղաքաց մէջ երկայն տարիներ նստած լինելով նաև. «Ինչ յարմար առիթ կը կորցնենք մենք, կըսէր, թէ որ 3 միլիօն լրբա ունենայինք, ժամանակ էր ուստի վրա յարձակելու»: Եւ այս մարդը, որ ոչ իւր տէրութեան վիճակը և ոչ ոտորին վիճակը կը ճանչնար, քանի մը անգամ արտաքին գործոց պաշտօնեայ եղաւ: Ուստի պատերազմը դեռ հազիւ հրատարակուած տեսանք՝ Թրքաց հասարակ ժողովուրդը որ կը խիզախէր և «Վուրի պէս պիտի խմենք ուստները» կըսէր, իսկ զինականաց տ ճամբարներէ ոմանք Անգլիոյ օգնութեան վրա ապահով կը քննադատէին, ոմանք 150 միլիօն մահմետականներէ, որ բոլոր տիւն-

այս աստիճան կենտրոնացնել բոլոր աղատամիտներին: Ասում են, որ Կիսովիզից բանակցութիւնները միջոցով Հոսովի ներկայացուցիչները աշխատում են վերանորոգել այն յարաբերութիւնները, որոնց Գերմանիա ունեցել է Պապի կառավարութեան հետ մինչև 1872 թւականը և բացի այս Հոսովից աշխատում են ներտրութիւն ստանալ բոլոր դատապարտված քահանաների և եպիսկոպոսների համար: Աւելորդ է ասել, որ այս գործը անկարելի է և եթէ կառավարութիւնը իրան թոյլ տար այսպիսի համախոհութիւնը Հոսովի հետ, նա հարուած կը տար թէ ամբողջ երկրին, և թէ ինչն իրան: Բայց այս անհաստատել լուրի նման Բերլինում տարածված է մի ուրիշը, որ նոյնքան նշանակութիւն ունի: Ասում են, իբր թէ զիտուարութիւն կայ խափանել եկեղեցական գործերի համար նշանակած քրէական գաղտնաստար և քաղաքական ամուսնութեան օրէնքը: Այս բոլոր լուրերը հերքվում են պաշտօնագետ, միայն կարելի է հաստատ ասել, որ Կիսովիզի բանակցութիւնների աջող վաճանակի վրա չէ կարելի յուսալ: Բացի այս իշխան Բիսմարկ չէ կարող ոչնչացնել մի այնպիսի գործ, որ ինքը ստեղծել է: Կրեական շրջաններում նոյնպէս առանձին յոյսեր չունեն, որ Կիսովիզի բանակցութիւնները գրանց համար ցանկալի վաճանակ ստանան: Կրեականները ընտրութիւնների ժամանակ կառավարութեան ընդդէմ ընթացք էին բռնել, եթէ նրանք որ և է յոյսեր ունենային, նրանք այսպէս չէին վարվի: Այս բոլորը կը պարզվի գերմանական պարլամենտի առաջին նիստերից մէկի ժամանակ, որովհետև պարլամենտը իր զլաւուր պարտականութիւններից մէկը կը համարի պահանջել կառավարութիւնից որոշել այն նպատակները, որոնց հասնելու նա ձգտում էր Հոսովի կուրիայի հետ ունեցած բանակցութիւնների ժամանակ: Այս հարցերին կից լրագիրները քննադատում են և այն հարցը, որ կառավարութիւնը, եթէ մինչև անգամ բաւականացնէ Հոսովի կուրիային, կարող է արդեօք յոյս ունենալ, որ կենտրոնի բոլոր անդամները բուժարկեն հակապատասխանների հետ: Գերմանիայի աղատամիտ լրագիրները այն կարծիքի են, որ մինչև անգամ կրեականներին մէջ կան այնպիսիներ, որոնք կը բուժարկեն աղատամիտների հետ: Չը նայելով այս կարծիքին իշխան Բիսմարկ իրաւունք ունի նշանակութիւն տալ

զերբ տարածեալ են, երկակայեալ օգնութիւններու կը սպասէին. ոմանք Մեքքէի կամ Մեհրանէի սուրբ քաղաքաց մէջ հորի կերպիւն ուր երկու հարիւր տարիներէ ի վեր չորս հինգ վեց հարիւր միլիօն ֆրանքի արծաթ դիզուած կը կարծէին. ոմանք Ապտուլ-Ազիզի գանձը քելէն քիչ 20 միլիօն լրբայի կը հասցնէին, և այսպէս իրենց համար ոչ մարդու և ոչ գրամի պակասութիւն կար:

Երրորդ, հաւատքը՝ որ իր Աստուծոյն և իր թագաւորին համար մեռնել հանդերձեալ կենաց և երջանկութեան ապահով ճամբայ է, տաճիկ զինուորին համոզումն եղաւ երբ իւր զօրավարները զիտոցան անկից օգուտ քաղել: Չորրորդ, ամենայն ոք կը սպասէր թէ ուսուք առաջին օրէն մինչև վերջը Գերմանիոյ զերբ պիտի խաղային, և Գանուր և Ախուրեան անցնելուն հետ՝ յաղթութիւն յաղթութեամբ վրա տանելով Կոստանդնուպոլիս և Երզրում պիտի գրտնուէին իրենց բանակները. և թշնամին հազիւ թէ ամուր բերդերու մէջ զիմադրութիւն մը պիտի կարենար ընել իրենց: Եւ ոչ ոք չէր ըսեր թէ ան թուրքերը որ երբեմն ապստամբ Մեհմէտ Ալիի զօրաց դէմ չէին կրցեր տոկալ՝ Մօլթէք ներկայ և խորհրդական զօրավար ունենալով գրեւորներին, այնպիսի հզօր զիմադրութիւն պիտի կարենային ընել ուսուց հակապարտ կորովին դէմ: Կարելի չէր ամեն հանդիսատեսի բաղաժամութիւն մը չընել և չը յիշել Մեքէ իր դարաւոր ամբարձրութեամբ իւր հարիւր ութսուն հազար զօրօք, իւր փորձ զօրավարներով ինկած ամօթահար, և զարմանքով չը տեսնել աննշան Պէլլիս

կրեականներին, որովհետև այս վերջինների համար մեծ նշանակութիւն ունեն Հոսովից ստացած հրահանգները: Այս հարցի վերաբերութեամբ կանոնաւոր դատելու համար պէտք է ի նկատի ունենալ և այն հանգամանքը, որ եկեղեցական գործերի համար զլաւուր օրէնսդիր հիմնարկութիւնը ոչ թէ գերմանական պարլամենտն է, այլ պրոսական սէյմը, այսինքն ազգային ժողովը: Եկեղեցական օրէնքների մեծ մասը գործարկել չեն ամբողջ Գերմանիայում, այլ զլաւուրապէս Պրուսիայում: Անկարելի է ենթադրել, որ այժմեան սէյմը թոյլ տայ նշանաւոր զիջումներ անել Հոսովին: Ասում են, որ այս հանգամանքը ի նկատի ունեւով, կառավարութիւնը մտադիր է արձակել ներկայ ազգային ժողովը և նոր ընտրութիւններ նշանակել, բայց այսպիսի ընթացքն էլ այնպիսի հետեւանքներ կարող է ունենալ, ինչ որ Բէլիստոպոլի արձակելու ունեցաւ: Այս բոլորը յայտնի է իշխան Բիսմարկին և անկարելի է ենթադրել, որ նա այնքան զեջուսներ անէ կրեականութեանը, որ վերաւորէ Պրուսիայի ազգաբնակչութեան բողոքական համոզմունքները:

ԹԻՒՐԿԻԱ

«Polit. Corresp.» լրագրին Կ. Պոլսից գրում են հետեւեալը: Մեծ վեղեր Սալֆէտփաշայ միշտ այն կարծիքի է եղել, որ Աստուրիայի հետ հարկաւոր է դաշնագրութիւն կապել կօնգրէսի վճիռների համեմատ: Աստուրիական կաբինետին ընդդիմադրելու նա ոչինչ օգուտ չէր գտնում Թիւրքիայի համար: Նա պատրաստ էր նշանաւոր զեջուսներ աւելի թէպէտ նրա այս կարծիքը չէին բաժանում ոչ սուլթանը և ոչ Սալֆէտփաշայի ընկերներից շատերը: Մեծ խորհուրդներից մէկում սուլթանը յայտնեց, որ Բօսնիայի և Հէրցեգովինայի աւստրիական զօրքերով գրաւելը պէտք է համբերել, բայց չընդունել Յուլիսի 28-ին այստեղ լուր ստացվեցաւ աւստրիական զօրքերի Բօսնիա մտնելու մասին և Բ. Գուուր նոր կարողացաւ գնահատել իր յամառութեան հետեւանքները: Ամենից շատ վշտացած էր Սալֆէտփաշան որովհետև վերջին անգըր այնպիսի քաղաքականութեան հետեւանք էր, որին նա հաւանութիւն չէր տալիս և որին ակամայ հետեւում էր: Այս տուրքութեան տակ նա սուլթանին հրաժարական ներկայացրեց, յայտնելով թէ ինքն

մը, անձանօթ Օսման-փաշայի մը կատաղի քաջութեամբ, և իւր խառնադան և սակաւաթիւ զօրաց անկարելի զիւլազնութեամբ ուսուական բանակներուն ընդդիմադրել:

Այս բաղադատութեամբ աշխարհք զարմանալու իրաւունք ունէր քաջ ու սրամիտ զօրավարի մը վրա որ իւր բանակին իւր գործունէութիւնը և արիւթիւնը կրցեր էր հաղորդել, բայց ոչ հրբէք ըսել թէ «Օսմանիոյ մէջ ուրեմն կեանք կայ», և Գաղղիոյ հետ դանի բաղադատել, երկիր մը ուր ազգութիւն մը կայ, հայրենիք կայ, ուսմունք կայ, մասնակարարութիւն արհեստ կայ, վաճառականութիւն կայ, երկրագործութիւն կայ, բարոյական կայ, շինութիւն կայ, վերջապէս այն ամեն բաներ որ Թուրքիոյ մէջ չը կան, նորա բոլոր թշուառութիւնք քսան տարուան զուանցանաց հետեւանք էին և որ իրատուր տուժեց, և հոն ուր զիմադրութիւնը շատ տակար եղաւ հոն կեանք կար, հոս ուր զիմադրութիւնը երկարատև եղաւ, եղածն ալ այսինքն զինուորութիւնը միայն՝ հետը տարաւ:

Աս խօսքը զրոցողը մենք չենք, աս յուսահատ վիճակը քարոզողը բարձրաստիճան օսմանցի մէ որ «Թալաի» մէջ բոլոր աշխարհիս կը խօսի, տեսնէք ինչ կը զրուցէ և ինչ տխուր վիճակ կը յայտնէ: «Երբ ձախորդութեանց ծանրութիւնը զմեզ կսկսի լքողցանելու՝ Մեր զինուորական պատիւը, մեր հայրենասիրութիւնը, մեր հաւատարմութիւնը և մեր հաւատքը յայտնի իրեցան. բայց մեր վիճակը ալ կորուսեալ կը համարուի: Կարելի է գործութեան վարկեան մը նաև ունենանք, և մեր

այլ ևս չէ կարող պատասխանատու լինել հե-
տևանքների համար: Նոյն օրը Սովֆետ-փա-
շային յայտնեցին, որ սովֆետները չեն ընդունեց
նրա հրաժարականը: Անգլիական դեսպան պ.
Լայարդը Սովֆետ-փաշային հրաժարվելու
մասին տեղեկություն ստանալուց յետոյ,
խիղի սկսեց աշխատել, որ Սովֆետ-փա-
շային տեղ նշանակվի Ահմեդ-Վեֆիկ-փա-
շան: Նույնպէս զնայ այս վերջինի մօտ, բայց
սա բացասեց նրա առաջարկությունը՝ ընդուն-
նել մեծ վեղբրի պաշտօն: Նա յայտնեց, որ
ներկայ ընդհանուր յարմար չէ, որ թիւրքիայի
քաղաքականութիւնը ստանայ անգլիական
ուղղութիւն և մի և նոյն ժամանակ Վեֆիկ-
փաշային յայտնի է, որ այժմ սովֆետները բո-
ւորովին այլ կարծիքներ ունին: Պ. Լայարդը
ստիպված էր այս պատասխանով բաւականա-
նայ: Անկապած է, որ երկու անձինք միայն
այժմ վայելում են սովֆետի որոշումները:
Նրանցից մէկը արաբ Մուսթֆէֆէյն է,
իսկ միւսը պետական խորհրդի նախագահ
Ալի-փաշան: Իրանք երկուսն էլ յայտնի են
իրև և Ռուսաստանի կողմնակիցները:

ՆԱՄԱԿ ԹԻՒՐԻՒՄԵՆԻՑ

Երգում, 25 յուլիսի

Առաջին անգամ նամակիս մէջ ցոյց տուի այն
դրութիւնը, որը պատրաստվում է բռնել ժողո-
վրդի զարգացման մասը քաղաքականութեան վե-
րաբերմամբ, բայց ոչինչ չստանալով դուրս
սակարգի մասին, որ գիւղաբնակիցներին հետ մի
տեղ առած, կազմում է այն յատակը, որի վրա
հիմնվում են ամեն տեսակ պահանջներ և յոյսեր
ազգի պարագլուխներին: Մի պատահական դէպք
բացեց բոլորի աչքը հասարակ ժողովրդի մե-
ծամասնութեան արամադրութեան վրա, որով
երևաց ևս որ ազգի վիճակը խիստ վտանգաւոր
ընթացքի մէջ է, եթէ Վ. Պօլիտի ազդեցությունը չը
չստանայ վտանգ փակել: Յանկարծ լսվեց
թէ քիչ օրերում Բաթումը պէտք է դատարկեն
և մեր զորաբաժինը այստեղից քաշվի: Ինչ աղ-
մուկ, շփոթմունք և յուսահատութիւն էր որ տի-
րեց բոլորին, տէր իմ, սուրբ և մաքր աչքերի
առաջ բոլոր գիւղացիք հենց այն պատրաս-
տում էին, էլ ոչինչ վրա չը մտածելով «փա-
խիր փախչենք» ստեղծված ճանապարհ ընկնել
մեր ետեղից անօթի, սոված, մերկ ու տիւրոյ Յոր-
դանից, համոզմունք էլ ում ակնաշը կարող էր
լսել, երբ բոլորի ուշքը միայն փախչելու էր:
Եւ ինչ աւետիք, որ լուրը չը ճշմարտացաւ և
ժողովրդի շարժման մըրկիւր ընդմիջեց: Թող կը
տամ ինձ այժմ հարցնել. ո՞վ է պարտաւոր մը-

թնամեաց վերջին յաջողութիւնը ծանրագին
լինի իրենց. բայց զայն չենք կրնար արգելել: Մեր
ամեն աղբիւրները ցամաքացան, մեր գանձը պա-
րապէ է, մեր հանդերձանք սկսան պակսել և մեր
զօրքերը կը զգան թէ զրկում և մահ միայն իրենց
կը սպասեն: Քանի որ կարս գիւղացիք, մեր քա-
ղաքականութիւնը չի տկարացաւ, բայց երբ այդ
ամբողջութիւնն ալ ինկաւ, նա ալ մարեցաւ, և թըշ-
նամին նորա տիրանալով մահացու հարուած մը
մեզի տուաւ:»
Այս խօսքերը զրուցողը իրականում ընկի, իր յու-
սանքս վիճակին և զինուորական պատուոյն, հա-
ւատքին և հաւատարմութեան վրա կը խօսի,
այո, ասոնք տաճկական առաքինութիւնքն են,
բայց չեղածը առնել զնեւ աւելորդ է, հայր ե-
նաս իր ութ իւրն էր նոր բառ մէ, և այս խօ-
սակցութեան վերջ յայտնի կերակ, և մենք այդ
հատուածը ուշի ուշով որ կարողացինք, այնչափ
տաճկական ոգին զրոյմեալ նրա մէջ գտանք՝ որ
չենք կրնար զանց առնել: Վասն զի մենք մեր
ծնած օրէն ամեն օր, ամեն վայրկեան ան հո-
գայն վկայներն ենք: Բարձրաստիճան օսմանցին
կը շարունակէ:
«Եւրօպայ գնիւր լքաւ, և որ մենք է զմեզ դա-
տարարեց և մատնեց. որովհետեւ մենք զմահ
աւելի ընտրեցինք քան զանպատուութիւն...
Եւրօպայ մեզմէ բանի մը պէտք չէ սպասել, մենք
զինքն ալ չենք ճանչեր, մենք մեր թշնամին միայն
և մեր անձնական պահպանութիւնը կը ճան-
չենք: Մենք հիմա ուսանելու ամենին քիչ կա-
տենք, մենք անոնց սրտին ուղածը միշտ գի-
տէինք, վասն զի անոնք ոչ երբէք իրենց միտքը

տածելու այս ազգակործան հեղեղի առաջը առ-
նելու վրա, ո՞վ է պարտաւոր փարատել ժողո-
վրդի վնասութիւնը և անտեղի երկիւղը, ո՞վ է
պարտաւոր վերջին շարաքաղցի աչքից ան-
յայտութեան և մթութեան քօղը, ո՞վ է պարտա-
ւոր հրահանգներ և մարդիկ ուղարկել և խեղճ
ազգը միամտացնել նրա անորոշ ազգային վերա-
բերմամբ, ո՞վ պէտք է վերջապէս պահանջել օսմա-
նեան կառավարութիւնը իր յանձն առած տա-
վքը շուտով տալ, որ կարելի լինի փրկել երեք
միլիօն հոգի գաղթականութեան վերջնական
կործանումից: Այս ամենքին պէտք է պատաս-
խանել Վ. Պօլիտի պատրիարքարանը և ազգային
ժողովը, ուրիշ ոչ ոք...»

Գր. Նիկողոսեան

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—Բերլինի լրագրիւրներին հետագրում են, որ
յուլիսի 31-ին առաւօտեան, արևելեան երկա-
թուղով հասաւ այնտեղ իշխան Գօրչակօվ: Իշ-
խանին հանդիպեցան ուսուցիչ գեղարվեստի
խորհրդատու պ. Արապով և քարտուղար պ.
Բուրգէրը: 3/4 ժամին իշխանը շարունակեց ճա-
նապարհը դէպի Վիլնոյ:

—Յէտինիէից հետագրում են լրագրիւրներին, որ
Չերնօգորիայի և Բ. Գրան միմեանց հետ ունե-
ցած յարաբերութիւնները, թիւրքիայի անհաս-
կացողութեան շնորհիւ, նորից պարզեցին: Սկու-
տարիի փաշան յայտնեց, որ Բ. Գրանը յանձնել
է նրան բողոքել Մօրալի գետի միւս կողմի շըր-
ջականների գրաւելու դէմ, և մի և նոյն ժամա-
նակ սպառնաց, որ նա եռանդոտ միջոցներ կը
գործածէ, եթէ Չերնօգորիան անպայաջ չը մաք-
րէ գրաւած տեղերը: Չերնօգորիայի կառավա-
րութիւնը երկէ վճռողական կերպով պատաս-
խանեց, որ այդ հողերը գրաւած են դեռ պա-
տերազմի ժամանակ և բացի այս կօնգրէստը դը-
րանց Չերնօգորիային է տուել: Մրա հետ միասին
կառավարութիւնը հաստատապէս պահանջել է,
որ թիւրքերը մաքրեն Պօղզօրից, որ կօնգրէստի
վճար համեմատ Չերնօգորիայի մասն է կազմում:
Չերնօգորիայի կառավարութիւնը յայտնում է,
որ եթէ հարկաւոր լինի նա ուժով կը ստիպէ
թիւրքերին մաքրել Պօղզօրից:

—Աւստրիական զօրքերի գլխաւոր բանակից
Վիլհելմսը լուր է ստացվել, որ յուլիսի 31-ին
զօրքերը գրաւել են Վրանդուկ անցքը: Այս
լուրը մեծ ուրախութիւն պատճառեց, որովհետեւ
այդ անցքի գրաւելուց ամենքը վախենում էին:
Վրանդուկ անցքը չէտ յարմար պաշտպանողա-
կան զիւրք ունէ և յիշտ աւստրիական զօրքերը
ստիպված լինէին նրան պատերազմով գրաւել,
պէտք է մեծ կորուստներ կրէին:

—«Polit. Corresp.» լրագրին Վ. Պօլիտի հե-
տագրում են, որ ուսուցիչ գեղարվեստի իշխան Լօ-
բանօվ-Բօստօվսկի յանձնեց Բ. Գրանը մի շըր-

ջաբերական, որտեղ սոված է, թէ ուսուցիչ զօր-
քերը կը հեռանան Վ. Պօլիտի միայն այն ժա-
մանակ, երբ Բ. Գրանը կը կատարէ կօնգրէստի
բոլոր վճիռները, որոնց թուումն են և յունաց
հարցին վերաբերեալ կարգադրութիւնները:

—«Polit. Corresp.» լրագրին հաղորդում են
Բուխարեստից, որ դեռ նշանակած չեն Բէսա-
րաբիայի Ռուսաստանին յանձնելու և Գօրբու-
շայի ընդունելու օրերը:

—«Polit. Corresp.» լրագրին հաղորդում են
Կնիւնից, որ այնտեղի ֆրանսոսկոս մանկատան
ազգայնակութիւնը ապստամբվել է: Թիւրքաց
պատերազմական հրամանատարը սպանված է:
Զօրքերը, միասնաբար ապստամբների հետ ուղար-
կեցին դէպի Սկօպլա, Նոքա բերդերի մէջ կալա-
նաւորեցին շատ քրիստոնեաներին:

—«Բէյութերի ընկերութիւնը» հետագրում է, որ
Նուբար-փաշան ողորդեցաւ Եգիպտոս: Նա
պէտք է յանձնի խեղդվում վերանորոգութիւն-
ների նշանաւոր նախագիծեր, որոնց հաւանու-
թիւն են տուել Անգլիա և Ֆրանսիա:

—«Բէյութերի ընկերութիւնը» հետագրում է, որ
Յունաստանը սպասում է Եւրօպայի միջամտու-
թեան, որ պէտք է լինի իբրև պատասխան
Յունաստանի և Բ. Գրան շրջաբերականներին:

—«Բէյութերի ընկերութեանը» Վ. Պօլիտի հե-
տագրում են, որ Սովֆետ-փաշայի թախանձան-
քով հայերից կազմված յանձնաժողովը, հայոց
պատրիարքի նախագահութեամբ, կազմում է
վերանորոգութիւնների մի նախագիծ այս նա-
հանգի համար:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Շնորհակալութեամբ ստացանք Վենեցիայի
Միխիթարեան ուխտի հայր Վեռնոյ Ալիշանից
1876 թիւն սուրբ Ղազարոսի վանքում հայերէն
և ֆրանսիերէն լեզուով հրատարակված գիրքը
«Assises d'Antioche» (Անտիօ Անտիօքայ): Այդ
գիրքը մեզ տեղեկութիւն է տալիս միջին դա-
րերին արևելքում ընդունված քաղաքական օրէ-
նադրութեան վրա: Միխիթարեան միաբանու-
թիւնը շարունակում է ուրիշն սպարապետ պատ-
մական զօրքերի հրատարակվելով, ուղարկութիւն
չը դարձնելով հայոց ազգի արդեան ճգնաժամի
վրա: Գիրքը հրատարակված է նոյն սարսափելի
տառապանքներով, (բ-ի տեղ պ, գ-ի տեղ կ, և
այլն) ինչպէս Միխիթարեանների բոլոր գրքերը:
Մենք խորհրդով կը տայինք Միխիթարեան հայրե-
րին նախ սովորել հայոց այ բնական արաբ-
ն և յետոյ համարձակվել հայերէն գրքերը հրատա-
րակել:

Լրագրիւրները հաղորդում են, որ Հարցբուրգ
քաղաքում մի տարի առաջ կառուցած «Կանօսի
արձանի» վրա կայծակ է ընկել և արձանի մէջ
մեծ ձեղք է բաց արել:

ծածկած են և մեր յոյսերը ոչնչացուցած...
Մենք այս երկիրներին քաղաքացու մէկտեղ
պիտի տանինք այն յոյսը և ան համոզմունք, թէ
ուշ կամ կանուխ Ասիոյ խորհրդէն աւելի սպառ-
նապին պիտի լինինք Եւրօպայոյ, այդ վատ Եւ-
րօպայոյ:
Հիւրախ մենք Եւրօպայ թէ լինէինք, ծանր
կրնար գալ մեր սրտին այս խօսքերը և սա
նախատիքներ, բայց Եւրօպայ ներկայացնող զի-
ւանագիտութիւնը այդպիսի տղայական զայրոյ-
թիւնը չունի, որ պատասխանէ և յիշեցնէ խրմի
պատերազմի օրերը ուր ինք պատերազմե-
ցաւ թիւրքիոյ պատերազմը, յիշեցնէ թէ 1840-ին
երբ նորա զօրութիւնը ոչնչացած էր պարտու-
թեամբ և մատուցեցաւ ընդդէմ իր ապստամբ
հողատակին, ինքն էր որ իւր աթոռը կը վերա-
կանգնէր: Բայց աւելի զիտեղու արժանի են
խօսքերը որոնցմով թիւրքը կը պարծի իբրև զո՞ն
պատու, զորովհետեւ մենք զմահ աւելի ընտրե-
ցինք քան զանպատուութիւն» ըսելով, և զար-
ձեւալ այդ ճառատարները թէ «ուշ կամ կանուխ
Ասիոյ խորհրդէն աւելի սպառնալից պիտի լի-
նինք Եւրօպայոյ» որ տգիտութեան միայն հետե-
ւանք է: Վասնզի կը մոռնայ թէ Ասիոյ բար-
ձանց վրա Երզրում և մինչև թիւրքաստան իւր
հին մոռցուած հայրենիքը կը բանակի թշնա-
մին, պակաս ատելի ուսուր, և թէ Արարիոյ վրա-
նաբնակը կարճամարտէ իւր բիւզանդական ապա-
կանութիւնն ու մեղկութիւնը: Իսկ զանապու-
թիւրքիոյ պատուոյն ի բաց առեալ որ միլիօնա-
ւոր չի վճարուած և չի վճարուելիք պարտավոր-
անկը Անգլիա, Գաղղիա, Իտալիա և Տաճկաստան

մտովներու մէջ կը միտեն և այդ մեծապանծ
պատույ դէմ կը բողոքեն ոչ միայն Արևմտեի
և Նոյնամասն բարձրակարգ շատի շիւրմա-
տուք և հրովարտակը որոնց անգործադրութիւնը
այդ պատուոյն նախատինքն ընդհանուր բարուց
և սովորութեանց այնչափ տիրացեր է որ պա-
տիւ չէ մնացի երկրին մէջ:
Տեսնե՛ք թէ ինչպէս կը շարունակէ բարձ-
րաստիճան օսմանցին:
«Ռուսը լա. գիտեն թէ երբէք Պօլիտ չը պիտի
մտնեն, մենք մեր ձեռք պիտի հրդեհենք զանի
և նորա բողոք լուսով պիտի անցնենք Վոսթոք
անդին: Եւ շատ զիւրեք է ասոր զօրծաղու-
թիւնը, վասն զի ամեն միւսիւրման, Ստամպո-
լէն Բերա, Բերայէն կալաթա ձեռնուտ պիտի
լինին:»
Այս խօսքերը միթէ իրականք չեն տար ա-
նոնց որ շատոնց գրած էին թէ «թիւրքը ոչ կը
բնակին» այլ կը բանակին յԵւրօպ. ուր է ու-
րեմն հայրենիք որ հայրենասիրութեան ծնանի,
նր են Յունաստանի, Նիկոբօքսի, Ալալայիայի
տաճկները, և վաղը պիտի հարցնենք թէ ուր
են Պուլղարիոյ տաճկները, ո՞րտե՞ք թիւրքա շա-
յատանի տաճկները, մենք գիտենք և կը հաւա-
տանք թէ բնակեալ կամ բանակեալ միշտ իրենց
հետը դարբնով պիտի ձգեն ի նշան ստատու-
ծային բարկութեան՝ աւերակը աւերակաց վրա-
թող ցցին 578 երկաթի տարիներու տիրապե-
տութեան մէջ թէ քանի քաղաք հիմնեցին և
քանի աւերեցին, բայց պէտք է զիտան թէ
իրենց խանձող ձեռքերէն ելան կօտանդուու-

Փարիզում, օգոստոսի 10-ին, արտաքին գոր-
ծերի մինիստրութեան մէջ պ. Լէօն Սէյի նա-
խագահութեամբ բացվեցաւ միջազգային դրա-
մային կօնֆերէնցիա: Իրանց ներկայացուցիչներ
ուղարկեցին այդտեղ տասն և մէկ պետութիւն-
ներ, այն է Ռուսաստան, Աւստրո-Ունգարիա,
Բէլգիա, Միացեալ-Նահանգներ, Ֆրանսիա, Մեծ-
Բրիտանիա, Յունաստան, Իսպանիա, Նիդերլան-
դիա, Շվեյցիա, Նորվեգիա և Շվեյցարիա:

ՄՇԱԿԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՆԻՑ

Վեյննա, 6/18 օգոստոսի: Աւստրիացի-
ները յաղթութիւն ունեցան Բէյութայի մօտ:
Մի ուրիշ տեղ գեներալ Սապարի պահում է
զիրը Բօնա գետի աջ ափի վրա: Թշնամին
նրա առաջին զօն հանդէպ է:

Վեյննա, 7/19 օգոստոսի: Օգոստոսի 18-ին
եղած ձկնատամարտի յաղթութեան լուրը
ստանալուց յետոյ, աւստրիական կայսրը հե-
ռագրով շնորհակալութիւն յայտնեց Յիլիպօ-
վիչին իր ծննդեան օրվայ առիթով ներկա-
յացրած այդ ուրախ ընծայի համար: Աւս-
տրիական զօրքերով գրաւած շատ տեղե-
րի ազգայնակութիւնը երախտագիտութեան
զգացմունք է յայտնում կայսրի ծննդեան օր-
վայ պատճառով: Քրիստոնեայ եպիսկոպոսները
և թիւրք անուանի բնակիչները զօրքերի հրա-
մանատարի միջնորդութեամբ կայսրին բաղ-
դաւորութիւն են ցանկանում Ապստամբների
առաջնորդ Գօլուբ Բարիչ և ուրիշ շատ ա-

ռաջնորդները զենթափ եղան: Սուլթանի լուր
է ստացված, որ Պրօժէկէնի Կամիի և Կօրա-
յեան կամուրջի մօտ հաւաքվում են մահ-
մետական ապստամբները, նոյնպէս այնտեղ
պէտք է գնան Նօվից րեզիմենտի երկու
թաւր: 18-դ զօրաբաժնի մի մասը օգոս-
տոսի 16-ին և 17-ին Ստոլացի մօտ հաւաք-
ված բազմաթիւ ապստամբների հետ կռի-
ւունեցաւ, որ բաղաւոր կերպով վերջացաւ:
Զօրքերը կորցրին երկու սպանված և 15 վե-
րաւորված մարդիկ:

ԼՕՆԻՕՆ, 10/22 օգոստոսի: Դերվիշ-փա-
շան յայտնեց բնակիչներին, որ ուսանելը կը
մտնեն Բաթում օգոստոսի 27-ին: Բաղաքա-
յին վարուցիւնը յայտնեց, որ նաւեր կը
գան տանելու քաղաքից այն բնակիչներին,
որոնք չեն ցանկանայ մնալ:

Ս. ՊԵՏԵՐՐՈՒՄԻՐ, 10 օգոստոսի: Այսօր կա-
տարվեցաւ գեներալ Մեղնեցիկի թաղման
հանդէսը:

Ս. ՊԵՏԵՐՐՈՒՄԻՐ, 10 օգոստոսի: Այսօր կա-
տարվեցաւ գեներալ Մեղնեցիկի թաղման
հանդէսը:

Ս. ՊԵՏԵՐՐՈՒՄԻՐ, 10 օգոստոսի: Այսօր կա-
տարվեցաւ գեներալ Մեղնեցիկի թաղման
հանդէսը:

Ս. ՊԵՏԵՐՐՈՒՄԻՐ, 10 օգոստոսի: Այսօր կա-
տարվեցաւ գեներալ Մեղնեցիկի թաղման
հանդէսը:

Ս. ՊԵՏԵՐՐՈՒՄԻՐ, 10 օգոստոսի: Այսօր կա-
տարվեցաւ գեներալ Մեղնեցիկի թաղման
հանդէսը:

Ս. ՊԵՏԵՐՐՈՒՄԻՐ, 10 օգոստոսի: Այսօր կա-
տարվեցաւ գեներալ Մեղնեցիկի թաղման
հանդէսը:

Ս. ՊԵՏԵՐՐՈՒՄԻՐ, 10 օգոստոսի: Այսօր կա-
տարվեցաւ գեներալ Մեղնեցիկի թաղման
հանդէսը:

Ս. ՊԵՏԵՐՐՈՒՄԻՐ, 10 օգոստոսի: Այսօր կա-
տարվեցաւ գեներալ Մեղնեցիկի թաղման
հանդէսը:

Ս. ՊԵՏԵՐՐՈՒՄԻՐ, 10 օգոստոսի: Այսօր կա-
տարվեցաւ գեներալ Մեղնեցիկի թաղման
հանդէսը:

Ս. ՊԵՏԵՐՐՈՒՄԻՐ, 10 օգոստոսի: Այսօր կա-
տարվեցաւ գեներալ Մեղնեցիկի թաղման
հանդէսը:

Ս. ՊԵՏԵՐՐՈՒՄԻՐ, 10 օգոստոսի: Այսօր կա-
տարվեցաւ գեներալ Մեղնեցիկի թաղման
հանդէսը:

